

ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΝΑ ΜΟΛΕΣΚΗ

«Ένα καινούριο κόκκινο»

ΕΝΑ καινούριο κόκκινο άπλωσε ο Χάουαρντ Μπάρκερ στον καμβά του έργου του, ένα βαθύ και συναρπαστικό, βαρυσήμαντο και περικυκλωμένο κόκκινο. Ένα κόκκινο του πάθους, της οργής, της επανάστασης, της βίας, της ανατροπής, του έρωτα, του ταλέντου, της εξουσίας, του αίματος....

Αν σκεφτούμε, αλήθεια, πόσα και πόσο διαφορετικά μεταξύ τους πράγματα έχει συμβολίσει ή εκφράσει το κόκκινο στη διάρκεια του ανθρώπινου χρόνου και στην έκταση του ανθρώπινου χώρου, θα εκτιμήσουμε ιδιαίτερα το γεγονός ότι και το επίθετο «καινούριο» δίκαια χρησιμοποιείται στον τίτλο του έργου του Μπάρκερ. Η θεατρική του τεχνολογία είναι αληθινά σύγχρονη, απελευθερωμένη και τολμηρή. Ο Μπάρκερ γράφει ένα βιογραφικό έργο εποχής, όμως η προσέγγισή του στο υλικό χαρακτηρίζεται από γνήσια διαχρονικότητα και ο χρόνος στο έργο του μοιάζει σαν εκκρεμές που μια φτάνει στην ώριμη βενετσιάνικη αναγέννηση, μια αγγίζει το σημερινό θεατή και τον προβληματισμό της εποχής μας. Ο συγγραφέας γράφει σαν να ζωγραφίζει μια τεράστια τοιχογραφία, η οποία δομείται σε τρία θεματικά επίπεδα: Στο πρώτο απεικονίζεται το ανεξάντλητο θέμα των σχέσεων του καλλιτέχνη με την εξουσία, στο δεύτερο εκφράζεται μια έντονη αντιπολεμική θέση, μια γυναικεία άρνηση του ανδρικού κόσμου της βίας, και στο τρίτο ξετυλίγεται η προσωπική γραμμή της ζωγράφου Άννα Γαλακτία και η θυελλώδης συμβίωση της καλλιτεχνικής και γυναικείας φύσης μέσα στη συναρπαστική της προσωπικότητα. Και οι τρεις θεματικές γραμμές περιπλέκονται και συνυπάρχουν μέσα στη διακεκομμένη σε σύντομα, εκφραστικά και αποτελεσματικά επεισόδια ροή του μύθου.

Η ολοκληρωμένη απόδοση της προσωπικότητας της ζωγράφου Γαλακτία αποτελεί τον υψηλό στόχο του συγγραφέα, παράλληλα όμως η αντιπαράθεση καλλιτέχνη-εξουσίας είναι το αγαπημένο θέμα στη λογοτεχνία του 20ού (πότε θα συνηθίσουμε να τον λέμε περασμένο) αιώνα, επειδή προσφέρεται για παραβολική παρουσίαση της παντοτινής σύγκρουσης της ατομικής πνευματικής ελευθερίας αφενός και της κυνικής και απαιτητικής επιβολής της θέλησης του οργανωμένου συνόλου αφετέρου. Έτσι το βλέπει και ο Μπάρκερ, ο οποίος αξιώνει -αν απλουστεύσουμε- ότι ο καλλιτέχνης δεν έχει ελπίδα ν' αντισταθεί ως άτομο στη μηχανή του εκβιασμού, της εκμετάλλευσης και του εξευτελισμού που χρησιμοποιεί η εξουσία, αλλά η τέχνη του έχει.

Το έργο είναι ευτυχές εύρημα για

έναν πνευματώδη και λόγιο σκηνοθέτη, όπως ο Κωνσταντίνος Αρβανιτάκης. Η κατανόηση της ιδιαιτερότητας της δομής του κειμένου του Μπάρκερ οδηγεί στην πειστική καθαρότητα της σκηνοθετικής σκέψης και της σκηνικής της ολοκλήρωσης. Λογική, μέτρο, έμπνευση, ευρηματικότητα, γούστο χαρακτηρίζουν τη δουλειά του Αρβανιτάκη όπως παλαιότερα στην «Ψευδαίσθηση», στον «Οίκο των Άσερ» κ.ά. Συνειδητοποιώ ότι όσα μπορούν να λεχθούν για το κείμενο, αφορούν και την παράσταση του Αρβανιτάκη.

Και η Καρυοφυλλιά Καραμπέτη είναι το λαμπρό κέντρο αυτής της παράστασης. Ο ρόλος της - δώρο και βάσανο ταυτόχρονα - πρόκληση και ρίσκο. Το ελεύθερο και ανυπότακτο πνεύμα της ηρωίδας της, ο ερωτισμός και η αφοσίωση, η προκλητικότητα και ηθική της ηρωίδας της βρίσκουν τέλεια έκφραση στο παίξιμο της Καραμπέτη. Πολύ ωραίο το ντουέτο της με τον Κωνσταντίνο Τζούμα στο λεπτοδομημένο ρόλο του Δόγη. Ίσως οι υπόλοιποι συντελεστές βρίσκονταν σε μεγαλύτερη απόσταση από τους δύο πρωταγωνιστές απ' ό,τι έπρεπε.

Θεωρώ ότι η ενδυματολογική πρόταση της Κλερ Μπρέισγουελ συνέλαβε και μετέδωσε το διαχρονικό πνεύμα του Μπάρκερ, αλλά και τις αντιπαραθέσεις των προσώπων του έργου. Δεν γνωρίζω αν η παράσταση ανέβηκε στην Κύπρο με τα ίδια σκηνικά, αλλά η κάθε απόπειρα της ζωγραφικής απόδοσης του ζωγραφικού έργου της Γαλακτία θα ήταν λανθασμένη, ενώ το κενό του χώρου όξυνε τη φαντασία και έκανε ουσιαστικότερη τη συμμετοχή του θεατή στα δρώμενα.

Μετάφραση: Μαριλένα Παναγιωτοπούλου, Κωνσταντίνος Αρβανιτάκης
Σκηνοθεσία: Κωνσταντίνος Αρβανιτάκης
Σκηνικά: Ελένη Μανωλοπούλου
Κοστούμια: Κλερ Μπρέισγουελ
Φωτισμοί: Λευτέρης Παυλόπουλος
Παίζουν: Καρυοφυλλιά Καραμπέτη, Κωνσταντίνος Τζούμας, Κρατερός Κατσούλης, Παναγιώτης Κακατσίδης, Εύα Κοτανιώδη.
 κ.ά. ●